

**Stefan Kozłowski, Andrzej
Kempisty, Karol Szymczak, Ryszard
Mazurowski, Andrzej Reiche, W.
Borkowski**

Nemrik, gov. Dohuk. Stanowisko 9

Informator Archeologiczny : badania 21, 255

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

IRAK

NEMRIK, gov. DOHUK
Stanowisko 9

Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej
Uniwersytetu Warszawskiego

Badania prowadzili: prof. dr Stefan Kozłowski (kierownik ekspedycji), doc. dr hab. Andrzej Kempisty, dr Karol Szymczak, dr Ryszard Mazurowski mgr Andrzej Reiche i W. Borkowski. Badania finansowała Stacja przy współudziale State Organization of Antiquities and Heritage Iraku. Trzeci sezon badań. Osada i cmentarzysko z okresu neolitu przedceramicznego oraz osadnictwo środkowoasyryjskiego okresu. /Sprawozdanie opracowano przez red. IA na podstawie raportu w języku angielskim/.

Celem badań była rekonstrukcja urbanistycznej struktury najpóźniejszej fazy osady, przekopanie domostw /1, 2, 3, 4 i 6/, cmentarza a także tellu asyryjskiego. Dotychczasowe badania pozwoliły odtworzyć układ przestrzenny wczesnoneolitycznej osady. Zajmowała ona obszar na osi NE-SW 250 długi i 110 m szeroki. Na tej powierzchni odkryto 12 domostw o rzucie kołowym i prostokątnym. Od strony południowej osady odsłonięto cmentarzysko pochówków szkieletowych.

Domostwa oznaczone nr 1 - 12 pochodziły z 3 faz neolitu przedceramicznego. Budowane były na planie koła i owalu lub prostokąta. Średnica domów owalnych od 5 do 8 m, ściany wznoszono z tufu, niekiedy umocnionego kamieniami. Wewnątrz niektórych odsłonięto słupy konstrukcyjne o średnicy 80 - 120 cm.

W domach nr 6 i 10 odkryto szkielety ludzkie, być może były to grobowca. W niektórych odkryto również ślady palenisk zbudowanych z kamieni a także odsłonięto wkopy grobowe ze szczątkami ludzkimi dzieci i młodych osobników, np. w domu nr 1 A. Znalaziono również szczątki zwierzęcej fauny stepowej i leśnej oraz udomowionych.

Szczególnie interesującymi odkryciami było znalezienie 11 rzeźb kamiennych w tym 3 całych, 3 połamanych i 5 zniszczonych. W sumie w ciągu wszystkich sezonów znaleziono 17 rzeźb tworzących unikatową kolekcję sztuki mezopotamskiej, datowane podobnie jak całe stanowisko na koniec 8 i początek 7 tysiąclecia przed n.e.

Wśród rzeźb zidentyfikowano ptaka, wydrę?/, fragment figurki kobiecej, oraz przedstawienie falliczne z twarzą ludzką, nie mające dotąd analogii w sztuce neolitycznej. Pobrano 30 próbek do badań C 14.

Cmentarzysko położone na gnanicy osady pochodzi z późnej fazy I odkryto na nim 14 grobów z pochówkami szkieletowymi /w pozycji embriona/ bez wyposażenia.

Śródkowoasyryjski tell obejmuje powierzchnię 330 m², częściowo został zniszczony przez cmentarzysko postasyryjskie szkieletowe bez wyposażenia. W tellu odsłonięto na nim fundamenty czworokątnych pomieszczeń na planie 3 x 2 m. Fundamenty z kamieni zachowane były do 50 cm wysokości i szerokości 80 cm. Pozyskano również kolekcję naczyń wzbogacających znacznie wiedzę o ceramice okresu środkowoasyryjskiego.

Badania dostarczyły bardzo ważnych danych co do urbanistyki i gospodarki przedceramicznego osiedla a odkryte rzeźby stawiają go na czołowym miejscu wśród stanowisk z początków neolitu na świecie.